AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27 1932

ՋՈՒՐՔ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Գ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել բերիս տօնէնին հաւգէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 148 (725)

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընև.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին դիւանը գումարուեցաւ։ Ոչ մէկ վճաքանութիւն չբացուեցաւ Գերմանիոյ բացակայութեան մասին։ Դիւանը զբաղեցաւ թէքնիքական օրակարգով միայն։

Ժընև.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին դիւանին նիստին ընթացքին, Պ. Լիթվինօֆ ի զուր փորձեց փոխել Յուլիս 22ի որոշումով հաստատուած գործելու ձևը, ցաւ յայտնելով Գերմանիոյ ներկայացուցչին բացակայութեան մասին, գայն նորէն ժողովի բերելու համար առաջարկեց նա թէ դիւանը պահանջէ բոլոր սպառազինմանց մէկ երրորդի համեմատութեամբ զիջչուիլը։

Պ. Պէնէշ պաշտպանեց հաստատուած յատակագիծը։ Պ. Բօլ Պոնքուրի այն առաջարկութեան վրայ թէ վերջնական որոշումները վերապահուելու են նոյն իսկ խորհրդաժողովին, դիւանը պաշտօն յանձնեց ընդհանուր քարտուղարին որ պատրաստէ քիմիական պատերազմին արգելքին խնդրին հետեւանօք տրուած հարցումներուն պատասխանները։

Ժընև.— Պ. Հէնտէրսընի դրած պահանջի վրայ տեղի ունեցաւ զինաթափութիան խորհրդաժողովին հրապարակային մէկ նիստը, որուն մէջ վաւերացուեցաւ իր այն առաջարկութիւնը որը կը ձգտէր յետաձգելու Գերմանիոյ դիրքին վերաբերեալ վիճաբանութիւնը մինչև որ գերմանական կառավարութիւնը պատասխանէր խորհրդաժողովէն քաշուելու մասին իր տուած որոշումը ետ առնելու համար անոր կողմէ ուղղուած կոչին։

Միեւնոյն ատեն, անհատական խօսակցութեանց պիտի ձեռնարկուի։

Պ. Հէնտէրսըն, յայտարարեց. «Մենք կը մօտենանք խաչաձեւ ճամբաներու, ուր պէտք է որ առուի կենսական որոշում մը որը թոյլ տայ մեզի կամ ձեռք բերել խաղաղութիւնը և կամ վերսկսիլ վերջաւորութիւնը պատերազմի յանգող սպառազինմանց արշաւին»։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Ազգերու Դաշնակցութեան ֆրանսական պատուիրակութիւնը կը բաղկանայ Պ. Հէրիօէ, Պ. Բօլ Պօնքուրէ, ծերակուտական Պ. Պէրանժէէ և արտաքին գործոց նախարարութեան օգնական Պ. Բականօնէ։

Զինաթափութեան խորհրդաժողովին պատուիրակութիւնը կը բաղկանայ Պ. Պ. Հէրիօէ, Բօլ Պօնքուրէ, Լէյկէ, Բէնըլվէէ և Սառօյէ։

Եւրոպայի բնակչութիւնը

Պերլին.— Գերմանիան՝ որպէս հարաւային և հիւսիսային Արևմտեան Եւրոպայի բոլոր երկիրները ի բաց առեալ Իտալիան և Հոլանտան, «ծերունիներու ժողովուրդ» մը ըլլալու վրայ է տակաւ առ տակաւ, մինչդեռ սլաւ ազգերը աճելու վրայ են։ Ահա այս է գերմանացիներու կողմէ կատարուած ուսումնասիրութեանց եզրակացութիւնը, որոնք կը գուշակեն որ եթէ ազգագրական ներկայ յեղաշրջումը դեռ երկար ատեն շարունակէ, 1960 տարուայ Գերմանիան պիտի ունենայ 65 տարեկանէն վեր եղող 10 միլիոն բնակիչ։ Այն ժամանակ Գերմանիոյ մէջ պիտի գտնուին աւելի մեծ թուով ծերունիներ քան թէ 15 տարեկանէն վար տղաքներ։ Մեծ քաղաքները կը գտնուին, բնականաբար, չարժման գլուխը և Պերլին իր ձեռքը ունի համաշխարհային ռեքօրտը։ Եթէ ծնունդներու պակասը շարունակէ այս համեմատութեան մէջ, Պերլին 100.000է աւելի բնակիչ չպիտի ունենայ 150 տարի վերջը։ Ընդհակառակը, սլաւական ազգախմբակցութիւնները՝ որոնք կը ներկայացնեն այժմ եւրոպական բնակչութեան մէկ երրորդը, Եւրոպայի տուած պիտի ըլլան իր բնակիչներուն կէսը այս դարուն վերջ։

Պ. ԼԸԿՌՈՒԻ ԶԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՄԷԿ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մարսէյլ.— Ֆրանսացի գիտնական Լըկռու, ուսմանց տնօրէն Բաստէօռեան հաստատութեան մէջ, զգայացունց զեկուցում մ'ըրաւ Միջերկրականային Առողջապահութեան համաժողովին մէջ։

Շնորհիւ բուժումին նոր միջոցի մը, կարելի եղած է երիտասարդ մանրէներ պատուաստել ձիու կատաղութեան հիւանդութեան և ժանտախտի դէմ, և բժշկել ծանր կերպով հիւանդ անասունները։

Նոր փորձեր կատարուելու վրայ են մանաւանդ թոքախտի դէմ և յաջողութեան շատ մեծ յոյսեր կան։

ԿՈՐԿՈՒԼՕՖԻ ՄԱՅՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ Է ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ԸՐԱԾ ԸԼԼԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մոսկուա.— Քիէվէն մամուլին ղրկուած տեղեկութեանց համաձայն, նախագահ Տումէրի սպաննիչ Կորկուլօֆի մայրը Վարվառա Կորկուլօֆ, և իր քոյրը Ատվօթա ձերբակալուած են համայնական աւարակներու ի վնաս գողութիւն ըրած ըլլալուն համար։

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԹՈՂՈՒԼ Կ'ՈՒԶԵՆ ԻՐ ԲՌՆԱԾ ԴԻՐՔԻՆ ԲՈԼՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ժընև.— Դիտելի է թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանին նիստին մէջ ոևէ վիճաբանութիւն չբացուեցաւ Գերմանիոյ բացակայութեան մասին։

Նկատելով որ Պրն. Հէրիօ Փարիզ պիտի վերադառնայ այս երեկոյ, կենթադրուի թէ այնպիսի վիճաբանութիւն մը չպիտի ըլլայ մօտերս։

Ակներև է թէ պետութիւնները կը փափաքին Գերմանիոյ թողուլ իր դիրքին բոլոր պատասխանատուութիւնը։ Ասով կրնայ բացատրուիլ մասամբ վիճաբանութիւն մը տեղի չունենալը զոր կարելի է վերագրել նաև պետութիւններու ունեցած այն համոզման թէ այդ պիսի վիճաբանութիւն մը բանի մը չպիտի ծառայէր։

Հակառակ լռութեան այս դաւադրութեան, որը Գերմանիոյ արժանապատուութեան համար աւելի տաժանելի է վերջապէս քան թէ բացայայտ և հաշուեալ պարսաւանք մը, հաւանական է որ խնդրոյն մասին խօսուի մասնաւոր խօսակցութեանց ընթացքին։

Քաղաքական զանազան շրջանակներու մէջ և մասնաւորաբար Բրիտանական պատուիրակութեան մօտիկ շրջանակներու մէջ, այն գաղափարը կը տիրէ թէ միմիայն Ժընևի մէջ է որ պիտի յաջողուի լուծել գերմանական դասալքութենէ առաջ եկած բարդութիւնները։

Բացայայտ է միւս կողմէն թէ օգտակար ոևէ աշխատանք մը անկարելի է որքան ատեն որ գոյութիւն պիտի ունենայ գերմանական անծանօթը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

ՆԱՄԱԿ ՄԸ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

Երկու տարին հազիւ անգամ մը կը գրենք իրարու։ Բարեկամս Լոնտոն ուսանելու գնաց հինգ տարի առաջ, ու բարձրագոյն համալսարան մը յաջողապէս աւարտելէ յետոյ, անձնական գործի ձեռնարկեց։ Իսկ ես մնացի հո՛ն ուր որ եմ հիմա։

Երկուքս ալ մեր վիճակէն գանգատելու ո՛չ մէկ կարևոր պատճառ ունինք, թէև անկարևոր կամ երկրորդական պատճառներ ա՛յնքան բազմաթիւ ունինք երկուքիս համար ալ՝ որ դժուար պիտի ըլլար թուել հոս։

Մեր այս «անկարևոր» պատճառներէն ամենակարևորը դրամ շահելու նոր ճամբաներ առեղծելն է։ Ամէն անգամ որ այս գիծի վրայ ներշնչում մը ունենամ, առաջին գործս կ'ըլլայ նամակ մը ղրկել Լոնտոնի բարեկամիս, հինգ տարուայ ժամանակաշրջանին երկու նամակ գրած եմ իրեն ու ինքը երեք հատ։

Այս չորրորդն է որ կ'ստանամ այսօր։

Նամակին հայերէն ոճը կը զարմացնէ ինծի, գիտեմ որ բարեկամս հայերէն թերթ չի կարդար ու նաև գիտեմ որ անգլուհիի մը հետ ամուսնացած ըլլալով հայերէն խօսելու պատեհութիւն չունի։ Ոճը զօրաւոր է ու ուղղագրութիւնը անթերի։ Ինծի այնպէս կը թուի թէ բարեկամիս հայերէնը կրած է զգալի փոփոխութիւն մը դէպի լաւը։

Կը կարդամ նամակը։

Սիրելի ......

....

«Անկարելի եղաւ հեռանալ ցուցափեղկին առջևէն։ Վերջապէս որոշեցի օրինակ մը գնել։ Անմիջապէս գրատուն մտայ. գիրքը ձեռքս առի, ու անոր դրամը վճարելու քանի մը վայրկեաններուն մէջ՝ անհամբեր ակնարկ մը ձգեցի պարունակութեան վրայ։ Գրքին երկրորդ երեսը՝ կարճ, խրախուսիչ ու միանգամայն հմայող յառաջաբան մը կար, որ ահաւասիկ.— «Այս գիրքը հրապարակ հանած ատեն, վստահ ենք որ անոր քանի մը երեսներուն մէջ կան ա՛յնպիսի գաղափարներ, թելադրութիւններ և տեղեկութիւններ որոնք ընթերցողը հարստութեան պիտի առաջնորդեն։ Ո՞վ ըսաւ որ չուտ հարստանալու ժամանակը անցած է։ Բնա՛ւ երբեք։ Այս դարուս մէջ աւելի դիւրաւ կը տիրակալուի պատւոյ և կը բարձրացուի հարստութեան սանդուխէն վեր, քան այն հին առատութեան ժամանակները, որ մեր պապերը դիւրութեամբ հարստացած ըլլալ կը կարծուին։ Առևտուրի ոևէ մէկ ճիւղին մէջ, երբեք ուրիշ ատեն մը միլիոններ ու միլիոններ շահուած չեն այնքան դիւրութեամբ որքան հիմա։ «Գործի մէջ միր մարդիկ մեծ պաշտօններու պիտի արժանանան» խօսքը հիմա աւելի ճիշդ է քան Սողոմոնի օրով։ Այժմ շատ մարդոց քով խելք, յարատեւութիւն կը գտնուի։ Անոնք կրնան մէկ մէկ Ֆառնէկիներ, Ռոքֆէլլըրներ, Թոմաս Լէբթընններ ըլլալ, բայց խորհած չեն գտնել ա՛յն ոսկեղէն ուղին, որ հարստութեան կը տանի։ Այս գիրքը հաւընտիր խորհուրդներով մաերիմ առաջնորդ մ'է, որ ընթերցողին ցոյց պիտի տայ փնտռել և գտնել հարստանալու այլազան միջոցներ»։

Յառաջաբանին կը հետևէր ցանկը գրքին պարունակութեան՝ երեք հատուածներու բաժնուած։

«Ա. Քիչ ժամանակուան մէջ դրամ շահիլ:

«Բ. Փոքր դրամատէրներու համար դրամ շահելու միջոցներ։

«Գ. Առևտուրի գաղտնիքներ, որոնցմով հարստութիւններ շինուած են և կրնան շինուիլ։

«Այս երեք հատուածները դրամ շահելու 519 միջոցներ կուտային։ Անոնցմէ հետևեալները կը գրեմ քեզի։

«Թիւ 141. Պարապ օրերը ծախել.— Այս գործը քիչերու ծանօթ է, բայց շատ շահաւոր է: Ուիսքիի, միսի հիւթերու պարապ շիշեր ժողվել, պահելով տալ գանոնք իրենց գործարաններուն ծախել, որոնք բաւական գոհացուցիչ գին մը կը վճարեն, որովհետև նորերը շատ սուղ կ'արժեն։

«Թիւ 164. Պաշտնեան մաքրել.— Քիչ դրամագլուխով կարելի է հաստատել «պատուհանմաքրելու ընկերութիւն մը»: Աշխատութեան գործիքները սակաւաթիւ ու աժան են։ Լաւ ծանուցումներով գործին յաջողութիւնը կրնայ ապահովուիլ։ Ցաճախորդին հետ պայմանագրութիւն մը կը կնքէք, ամսուան այնինչ օրերը պատուհանները կանոնաւորապէս մաքրելու համար: Այս շատ շահաւոր գործ մըն է:

«Թիւ 163. Առնելիք ժողվել.— Շատ առևտրականներ կան, որոնց հաշուետումարներուն մէջ հարիւրաւոր անձերու պարտքերը անգանձելի նշանակուած են, որովհետև իրենց զբաղումը չի ներեր հետապնդել զանոնք։ Արդ, շահաւոր կ'ըլլայ այդ կարգի առևտրականներ փնտռել գտնել և անոնց առնելիքները 50էն մինչև 70 0|0 զեղչով գնել։ Ցետոյ պարտականները հրաւիրել որ գան պարտքերնին վճարեն։ Եթէ չներկայանան, դատ բանալ անոնց դէմ։

«Թիւ 134. Սնանկի մը գոյքերը գնել.— Այս կերպով. փոքր դրամատէրներ կրնան իրենց համար շահաւոր գործեր գտնել։ Խանութպաններ կան, որոնք երբեմն չեն կրնար իրենց պարտքերը վճարել և դատարանի կողմէ և կամ պահանջատիրաց կարգադրութեամբ անոնց ձեռքը գտնուած վաճառքը ամբողջովին կը ծախուի կարևոր զեղչերով։ Այս գործը գտնուած վաճառքին տեսակին ու քանակին համեմատ կրնայ շատ մեծ շահեր ձգել, և եթէ սանկ սարիթ տարւոյն մէջ քանի մը անգամներ ձեռք անցուի մեծ դրամներ կահել կարելի է։

«Թիւ 165. Փոքր գումարներով փոխ դրամ տալ.— Դրամագլուխ մը շահագործելու և շուտ մը ետ քաշելու շատ ապահով ու արդիւնաւոր ճամբայ մը գործարաններու և մեծ հաստատութիւններու մէջ աշխատող գործաւորներուն փոքր գումարով փոխ տալը։ Քանի մը ոսկիէն աւելի փոխ տալու չէ, և շաբաթէ մը գանձելու պայմանաւ ու որոշ տոկոս մը առնելու է։ Շատ չնչին գործ մը կ'երևի այս և անշահ, բայց իրապէս շահաւոր գործ է։ Եթէ տարւոյն մէջ մէկ ոսկին շարունակ տալով, առնելով շահագործուի, տարին երկու ոսկի կը շահի մարդ։ Գործաւոր շատ գտնուած տեղւոյ մը մէջ, անոնց վիճակին տեղեկանձ մը խիստ մեծ շահեր կրնայ ընել։

«Այս գրքին մէջ տակաւին այս կարգի ուրիշ ուրիշ թելադրութիւններ կան, ինչպէս ծխնելոյզ մաքրել, մելան շինել, կօշիկի ներկ պատրաստել ևն. որոնք հարստանալու համար յանձնարարուած միջոցներ են։

«...Տե՛ս թէ գործելու, դրամ շահելու համար միլիոններու, թրըսթներու աշխարհին մէջ ի՛նչ միջոցներ կը յանձնարարեն, ի՛նչ խորհուրդներ կը տրուին, որոնք կրնան հարստութիւն դիզելու աղբիւրներ ըլլալ»։

* *
*

Կրկին անգամ կը կարդամ բարեկամիս նամակը, ու ասանց յետին նպատակի կը տարուիմ մտածելու թէ արդեօք նամակը գրած ատեն Լոնտոնի օդը այնքան տաք ու ճնշի՞չ էր, որքան հո՛ս ակէ 15 օրեր առաջ

ՔՆՆԻՉ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԷՌԻ ՃԱՌԸ

«Հայ ցեղը, իր բովանդակ գոյութեան ընթացքին եղած է մարդկութեան ամենաազնիւ եւ ընտիր տարրը ու միեւնոյն ատեն պատիւ մը անոնց համար՝ որոնց հետ բարեկամացած է ան: Կը մաղթեմ, որ մեր վերեւ եղբայրօրէն ծածանող ու միասին ծածանող այս դրօշները (Հայկական եւ Ֆրանսական) յաւէտ բարեկամ մնան իրարու։ Եւ արդէն Հայոց եւ Ֆրանսացիներու միջեւ հինէն կուգայ բարեկամութիւնը։ Նոյն իսկ արիւնի կապով միացած ենք մենք իրարու:»

18 Սեպտ.
Ճէպէլ Մուսա

ԱՄԻՐԱԼ ԺՈՒՊԷՌ

ՇԱՀԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Կիւլպէնկեան Ընտանիքի Մասին

Ո՞Վ Է ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Պ. Գալուստ Ս. Կիւլպէնկեանի մասին փարիզեան «Վիւ» շաբաթաթերթէ թարգմանաբար երեւցած գրութիւնը որքան շահեկան նոյնքան պատուաբեր է թէ իրեն և թէ ազգին համար, երբ եւրոպական կարեւոր օրկաններ, և նոյն իսկ հզօրագոյն կառավարութիւններ բարձր կը գնահատեն իր կարողութիւնները որ իբրև կողմ և հաւասարութեան նժար իր արժէքը ու բաժինը կ'ունենայ անգլիական, ֆրանսական ու ամերիկեան կառավարութեանց միջեւ իրար յաջորդող Մուսուլի քարիւղի խորհրդաժողովներուն մէջ։ Մեր կեանքին անծանօթ մարդիկ, որ Հայաստանի իշխանութիւնը իրենց ձեռքին մէջ ունին, կը քննադատեն և կ'անարգեն, մինչ ուրիշ ազգերու մէջ այսպիսի յաջողութիւններ պետութեան և ազգի գնահատանքին պիտի արժանանային, ըլլայ այդ անհատական։

Նպատակս չէր ոչ դաս եւ ոչ խորհուրդ տալ Մոսկուայի գործակալներուն. այլ «Վիւ» շաբաթաթերթին մի քանի կենսագրական սխալները ուղղել և հակիրճ ծանօթութիւն մը տալ Կիւլպէնկեան ընտանիքի մասին։ Ինչպէս կ'երևայ, յօդուածագիրը շատ ալ չէ հետաքրքրուած պ. Կիւլպէնկեանի կենսագրութեան առաջին մասով եթէ ոչ թոյլ չպիտի տար անճիշդ տեղեկութեանց։ Աւելի ուսումնասիրած է անոր յետ պատերազմեան գործունէութիւնը, որովհետև իրեն անծանօթ մնացած է Կիւլպէնկեանի ընտանեկան ծագումը։ Կը հարցնէ թէ ուրկէ կուգայ այս խորհրդաւոր մարդը, խորհրդաւոր բաներ աւելի երեւակայութեամբ կը բացատրէն։ Քանի որ հայ է Հայաստան—Երզրում ծնած պէտք է ըլլայ, քանի որ քարիւղով շահագրգռուած է, պէտք է Կովկաս երթայ և Մանթաշեֆներու մօ պաշտօնավարէ, քանի որ պաշտօնեայ է, իր ապագայ դիրքին համար դրամի պէտք ունի, հարուստ ամուսնութիւն մը պէտք է կնքուի։

Ահա յօդուածին առաջին մասը որ իրականութեան երբեք չի համապատասխաներ։ Նախ քան պ. Գ. Կիւլպէնկեանի անցեալը, քանի մը մանրամասնութիւններ Կիւլպէնկեան գերդաստանի և մանաւորապէս պ. Գալուստի ծնողներուն մասին, հին և ազնուական ընտանիք մը, որ ըստ ընտանեկան աւանդութեան Ռուպինեանց շառաւիղէն, հաւանաբար Շահ Ապպասի օրով գաղթած և հաստատուած Կեսարիոյ շրջանէն Թալաս և զուգէ հիմնադիրը եղած Թալասի հայ գաղութին և մինչեւ վերջ ալ պահած իրենց իշխանական հմայքը իրենց հետ բերած այդ ժողովուրդի վրայ։ «Կիւլպէկ» արգէն տիտղոս մ'է, թէև «Պէկ» կը գրուի թուրքերէն «պէյ» իշխան կը կարդացուի։ «Կիւլպէկ» վարդի իշխան, ինչպէս հայերէն իրենց գործածական մականունը «Վարդ Պարիկեան» եղած էր։ Իրենց վերաբերեալ գերեզմանաքարերուն վրայ շատ կը հանդիպինք «իշխան մեծ տոհմէն Վարդ Պարիկեան» իսկ Թալասի երկու վարժարանները իրենց յիշատակով կը կոչուին «Վարդ Պարիկեան» վարժարան։

Թալասի 672 ընտանիքներէն որքան որ կրցայ հաշուել 93 ընտանիք Կիւլպէնկեան մականունը կը կրեն, իսկ տիտղոսներ և ածականներ ինչպէս Պարիկ, Կիւլպէնկ, Կիւլապի ընտանիքին համար եղած յատուկ անուն, որոնք ժամանակի ընթացքին մուտ գտած են ուրիշ շրջաններէն։ Թալաս հաստատուելէ վերջ ալ այդ գերդաստանը թուրք սուլթաններու կողմէ շնորհուած առանձնաշնորհումներ ունեցած է։ Երբ հայկական գոյքերը երբև լքեալ գրաւուեցան, անոնց մէջ միւտիր Ճաֆէր Սաըքի ձեռք անցած էր Կիւլպէնկեան գերդաստանին վերաբերեալ եօթը կտոր ֆէրմաններ կանանչ լաթի վրայ անցուած և սուլթանական թուղրայով կնքուած մինչև 300 և աւելի մօտ տարիներու հնութիւն ունեցող։ Որքան ալ որ աշխատեցայ մէկ երկուքը ձեռք անցնել անկարելի եղաւ, որովհետև նոյն իսկ պատերազմէն վերջ մեծ գումարներու փոխարէն Պ.Պ. Պարիկի և Գալուստի ծախել կը յուսար։

Ինչ որ Ճաֆէր Սաըքի և Կեսարիոյ շրջանի անուանի իւլէմաններէն Խալիֆ Հօճայի հետ կրցանք կարդալ այդ դըժուարըմբռնելի ֆէրմանները, կուտային առանձնաշնորհներ։ Օրինակ՝ ձի հեծնալ, կարմիր կօշիկ հագնիլ, սպասաւորները իրենց ետևէն չպուխ կրելն.։ Ամենէն կարեւորը երկու կտոր, որոնցմով կը յանձնարարէին օտար երկիրներու ազատ ճամբորդութիւն և առեւտուր, ու մասնաւորապէս կը յիշուէր Պարսկաստանի և Հնդկաստանի անունները։ Ֆէրմանը կը վերջանար «ուր որ դըժուարութիւն հանեն, իմ թագաւորական բարկութիւնս անոնց վրայ պիտի թափեմ»։ Աւելի մօտիկ անցեալէն դէպք մը Կիւլպէնկեաններու այդ շրջանի մէջ ունեցած ազդեցութիւնը բացատրելու համար։

Ռուսօ—Թուրք պատերազմի ատեն, մեծ հայրս՝որ միեւնոյն ատեն Կիւլպէնկեաններու ներկայացուցիչ և փեսան էր, առաւօտ մը այցելութիւնը կ'ընդունի Միւֆթիի և երեւելի չափ հօճաներու, որոնք կ'ըսեն թէ «եկած են իսլամ ժողովուրդի կողմէ խնդրելու որպէսզի դըրէ Չէլէպիներուն (Սերովբէ Սարգիս Կիւլպէնկեան հայր Պարիկի և Գալուստի) միջամտելու համար երկու վեհապետներու մօտ վերջ տալու արիւնայեղութեանց»։ Մեծ հօրս բացատրութիւնը առանց լսելու կ'աւելցնեն՝ թէ իրենք գիտեն որ եթէ Չէլէպիները ուզեն, այսքան խօսք կրնան հասկցնել թէ Ռուսիոյ և թէ Սուլթանին»։ Ահա զաւեշտ մը որ միեւնոյն ատեն Կիւլպէնկեաններու հմայքը կը բացատրէ Թուրք ժողովուրդին վրայ և տակաւ ոչ միայն Կեսարիոյ, այլ Թուրքիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ ուր իրենց առեւտրական ներկայացուցիչները ունէին։ Նոյնպէս ներկայացուցիչները ունէին Պարսկաստան, Կովկաս եւ Եւրո-

պա։ Այս ներկայացուցիչները որ եղած են միևնոյն ատեն իրենց հայրենակիցները, ոչ միայն գիրքի այլ հարստութեան տէր դարձած են, Գաղտարի Գուլպէնքեաններ որ Թագաւոր Ֆէյսալի այցելութիւնը կ'ընդունին, Անկարա՝ Յ. Կիւլպէնկեան, Գօնիա՝ Սայապալեան (հայրը գրագէտ Ժակ Սայապալեանի) Մալաթիա՝ Հաճը փաշա, Թիֆլիզ Կ. Խուպէսէրեան (Թալասի վարի Թաղը ծնած Խուպէսէրեան վարժարանով նոյնպէս կտակած տարեկան գումարներ պատրիարքարանի միջոցաւ, սոյն վարժարանի դասագիրքերու հրատարակութեան եւ Երուսաղէմի վանքին)։

Եթէ չեմ սխալիր, առաջին առեւտրական տունը Մարսիլիոյ մէջ Կիւլպէնկեաններունը եղած է 60 տարիներ առաջ Կիւլպէնկեան—Սէլեան ֆիրմայով։ Իրենց Լոնտոնի ճիւղը Կիւլպէնկեան եղբարք ֆիրմայով մինչև այսօր միջազգային ճանչցուած ֆիրմա է, զոր կը վարէ յայտնի բարերար պ. Ներսէս Կիւլպէնկեան, իսկ Նիւ Եորք դարձեալ միջազգային համբաւ ունեցող Կիւլապի Կիւլպէնկեան ֆիրմայով պ. Յ. Կիւլպէնկեանի ղեկավարութեամբ։

Իրենք երկու եղբայրներ (Սեդրակ և Սարգիս) եղած են ղեկավար Հայաստանի մեծ օգնին Սովելոց Յանձնախումբին։ Նոյնպէս հաստատած են Թալասի Վ. Գաբրիէլեան աղջկանց վարժարանը 1860ին։ Ասկէ առաջ արդէն Վ. Գաբրիէլեան ժանչերու վարժարանը իրենց ծնողքին կողմէ հաստատուած որոնց նիւթական հոգը ամբողջովին իրենք ու իրենց մահէն յետոյ իրենց հարազատները մինչեւ վերջ հոգացած են։

Ս. Կարապետ վարժարանը և Պոլսոյ ազգային հիւանդանոցը շատ բան կը պարտին իրենց։ Նմոյշ մըն ալ իրեն մէկ բարեգործութենէն միևնոյն ատեն օրինակ մը ի ձայն փօզի եւ Թմբուկի տրար աշխարհ տալի հանող Հայաստանի վարիչներուն որոնք առուի մը բացումը կամ ջրանցքի մը կառուցումը մեծաչափ կը յայտարարեն։ Կեսարիայէն 4 ժամ հեռաւորութեամբ բլուրի մը կատարին մօտ Ս. Կարապետի վանքի հարաւը կը գտնուի զուտ հայաբնակ եւ հայախօս 172 ընտանիքով գիւղ մը Գալակէսի անունով։ Ժամանակին Անջրդի այդ գիւղը կը գիտէ Կիւլպէնկեաններու, որոնք 20 քիլօմէթր հեռուէն հոսուն ջուրով կ'օժտեն գիւղը որ գեղատեսիլ պարտէզի մը վերածուի։ 80 տարիներ առաջ ինչպիսի դրամական զոհողութիւն պէտք եղած ըլլալու է այսպիսի ձեռնարկի մը յաջողութեան համար:

Ուրիշ դէպք մըն ալ, Աբրահամ աղա Կիւլպէնկեան իբրև հայրենի յիշատակ կ'ուզէ իր տան ճակատը զետեղել երկգլուխ հայկական արծիւ մը բաւական մեծութեամբ մարմարի մը վրայ քանդակուած. «Կեցցէ հայկական արծիւը» վերտառութեամբ, որուն օրուան իշխանութիւնը արգելք կ'ըլլայ, յիշեալը տարիներով կ'աշխատի և մի քանի հազար ոսկիներ զոհողութենէ վերջ կը յաջողի։ Բայց եւ այնպէս 1905ին կրկին խնդիր կ'ըլլայ։ Դատ, դատավարութիւն, նոյն իսկ բանտարկութիւն, կրկին դրամական զոհողութիւնով կը յաջողի պահել վերտառութիւնը պզտիկ փոփոխութիւնով, «Կեցցէ արծիւը»։ Մինչև այսօր ալ այդ արծիւը կը մնայ պալատանման այդ տան ճակատը։

Տակաւին շատ բան կարելի է գրել Կիւլպէնկեան գերդաստանի մասին։ Կը բաւէ այսքանը ցոյց տալու համար թէ «Վիւռ»ի ենթադրածին պէս, խորհրդաւոր տեղէ մը չի գար պ. Գ. Կիւլպէնկեան և ոչ ալ Էրզրումի մէջ ծնած է, այլ զաւակն է մեծահարուստ եւ բարերար Սարգիսի։

Գալուստ Կիւլպէնկեան ծնած է Թալասի հոյակապ տան մէջ որ ներկայիս Մ. Քէմալի սեփականութիւնը եղած է Կեսարիոյ կողմէ նուիրուած իրեն. Սըխալ է նաև որ Գալուստ Կիւլպէնկեան Պոլսէն Կովկաս անցած է։ Ան իր ուսումը աւարտած է Քէլպրիճի մէջ և հոն ալ հաստատուած իր հզօր գործով և երբեք եղած չէ Մանթաշոֆի պաշտօնեայ։ Հօր ժամանակէն գործակցած է յիշեալներուն հետ և բարեկամութիւն հաստատած։ Հաւանաբար քարիւղի հանդէպ չահագրգռութիւնը այդտեղէն սկսի։ Հօր մահէն քիչ առաջ Մանչեսթրի մէջ կամուսնանայ Պոլսահայ ծանօթ Եսայեանի աղջկան Նուարդի հետ։ Եւ այս ամուսնութիւնը «Վիւռ»ի կարծածին պէս դըրամական նպատակներով եղած չկրնար ըլլալ, քանի որ Գալուստ դրամի պէտք չունէր: Հօրը մահով, իր եղբայրներէն բաժնուած եւ վերջնականապէս հաստատուած է Լոնտոն։

ԱՌԱՔԵԼ ԿԻՒՐԻՒՆԼԵԱՆ

Մ Ա Ն Ի

ՌԱԲԻՆՏՐԱՆԱԹ ԹԱԿՈՐ

Ժօթէն յանկարծ վերյիշեց այն հին երգը զոր կը մրմնջէր աանեօք գիւղին երգիչը.

Ո՜հ իմ սիրտս։ Դուն չգիտցար արբընցալ երբոր իմ սրտիս մարդը բազխեց [իմ դրանս.

Դուն արբնցար ձայնին իր քայլերուն՝ [որ կը հեռանային:

Ո՜հ իմ սիրտս, դուն արթնցար աղջա[մուղջին մէջ:

—«Մաշի՛, ժամը քանի՞ն է։

—«Դրեթէ ինը։

—«Ո՜չ աւելի ուշ։ Ճշմարտութիւնը, ես կը կարծէի որ ժամը երկու կամ երե՞ք էր առնուազն։ Կէս գիշերը, գիտես, ինծի համար արեւմուտին կը սկսի։ Բայց այն ատեն, ինչո՞ւ կը փափաքէիր իմ քնանալս տեսնել։

—«Պատճառն այն է որ մեր խօսակցութիւնը այնքա՜ն ուշ երկարեցաւ երեկ գիշերուան մէջ։ Լաւ չէ՞ որ այսօր կանուխ քնանաս։

—«Մանին քնացա՞ծ է:

—«Անշուշտ ոչ, ան քեզի համար ըմպելի մը կը պատրաստէ։

—«Ի՞նչ ըսել է այդ, Մաշի: Ճիշդ է որ...

—«Ապահովաբա՜ր։ Բնաւ չի՞ս գիտեր որ այս պզտիկ քա՛ջ կինը կը չինէ քու բոլոր կերակուրներդ։

— «Ես խորհէի որ թերևս Մանին չէր գիտեր...

—«Կին մը շատ կը սորվի անհրաժեշտութեան դպրոցին մէջ։

—«Այս առտուան ձուկով ապուրը անուշ համ մը կ'արձակէր։ Ես կարծեցի որ դուն ինքդ պատրաստած էիր զայն։

—«Աստուա՛ծ իմ, ոչ: Դուն անշուշտ չես ենթադրեր որ Մանին ինծի թո՜յլ պիտի տար ընել անէ բան որ քեզի համար է։ Ինքն իսկ կը զբաղի ամբողջ լըւացքով։ Ան գիտէ որ դուն չես կրնար աղտոտ ոչինչ հանդուրժել քու շուրջդ։ Եթէ միայն կարենայիր տեսնել թէ ի՛նչ խնամքով կը պահէ քու սրահդ։ Եթէ զինք ձգէի գալ քու հիւանդի սենեակդ, ան պիտի ուժասպառէր։ Եւ սակայն ատիկա ջերմագին կը փափաքի։

—«Բայց այն ատեն, Մանիի առողջութիւնը...

—«Բժիշկները կը մտածեն որ ան պէտք է ետ կենայ յաճախ այցելելէ քու հիւանդի սենեակդ։ Ան չափազանց ըզգայուն սիրտ ունի։

—«Բայց, Մաշի՛, ի՞նչպէս կը յաջողիս ատիկա արգիլել անոր:

—«Որովհետեւ ան ինծի կը հնազանդի կուրօրէն։ Բայց կը պահանջէ որ ես իրեն շարունակ քեզմէ լուրեր տանիմ։»

Աստղերը երկնակամարին մէջ կը շողային ինչպէս արցունքներ։ Ժօթէն գլուխը խոնարհեցուց երախտագիտութեան շարժումի մը մէջ այն կեանքին հանդէպ որ զինքը պիտի թողնէր, եւ երբոր մահը ձեռք երկարեց իրեն մութ գիշերին մէջ, ան այդ ձեռքը բռնեց կատարեալ վստահութեամբ մը։

Ժօթէն հառաչեց, յետոյ, անհամբերութեան թեթև շարժումով մը.

—«Մաշի, ըսաւ, եթէ Մանին դեռ կը հսկէ, կրնա՜մ—գոնէ... համար։

—«Լա՛ւ։ Պիտի կանչեմ զայն։

—«Երկար ատեն չպիտի պահեմ զինք, միայն հինգ վայրկեան։ Մասնաւոր բան մը ունիմ իրեն ըսելիք։»

Մաշի դուրս ելաւ հառաչելով և Մանին բերելու գնաց։ Ժօթէն իր բազկերակին անկանոն զարնելը կը զգար։ Ան չափազանց լաւ գիտէր որ երբեք չէր կրցած Մանիէն ամենապզտիկ մտերիմ խօսակցութիւն մը ձեռք բերել։ Ինչպէս երկու նուագարաններ տարբեր ձայնի վրայ լարուած, անոնք չէին կրնար միաձայնութեամբ հնչել։ Քանի անգամներ Ժօթէն զգացած էր նախանձին խածուածքը երբոր Մանին ուրախութեամբ կը շաղակրատէր և քրքիջով կը խնդար իր ընկերուհիներուն հետ։ Բայց Ժօթէն միայն ինքզինքը կը մեղադրէր ինչո՞ւ ինքն ալ չէր կրնար ինքզինքը տալ այս անմեղ կատակներուն։ Ոչ թէ անոր համար որ ինք անկարող ըլլար այդ մասին, քանի որ իր սիրական բարեկամներուն հետ ան մինչև չէր արհամարեր անմշակ նիւթերը. բայց այն մանր խօսքերը արոնցմով կը գոհանայ արական խօսակցութիւնը չեն յարմարիր կնոջական խօսակցութեան։ Կարելի է արտասանել փիլիսոփայական ճառ մը ինչպէս մենախօսութիւն մը, անգիտանալով անուշադիր լսարան մը, բայց պարզ զրոյց մը կը պահանջէ առնուազըն երկու էակներու մասնակցութիւնը։ Տկարինգի մենանուագ մը կը բաւէ ինքնիրեն, բայց ծնծղաները անբաժանելի զոյգ մը կը կազմեն։ Քանի՞ անգամներ, երկար իրիկուններու ընթացքին՝ անցած վեռանտային մէջ Մանիին մօտ, Ժօթէն չէ՞ր առաջացուցած, անդուլ ջանքերով, խօսակցութիւն մը որուն թելը միշտ պէտք է խորտակուէր: Եւ իրիկուան լռութիւնն իսկ ամօթ ունենալ կը թուէր։ Ժօթէն կը զուշակէր Մանիին մօտ մեկնելու փափաքը։ Մինչև իսկ կը փափաքէր երրորդի մը ներկայութիւնը, այնքան ճշմարիտ է որ երեքով խօսակցութիւն մը աեղի կ'ունենայ փիւրութեամբ հոն ուր գլուխ—գլխին դժնդակ կը նկատուէր։

Ժօթէն սկսաւ մտածել Մանիին ըսելիքին մասին։ Բայց այդ խօսակցութիւնը՝ նախապէս դարբնուած չէր կըրնար զինք գոհացնել։ Ան կը նախզգար անձկութեամբ այնքան սպառուած վայրկեաններու պարապը: Եւ խօսակցութեանց նուիրուած ժամանակը կը մնար հաշուած:

III

—«Է՛հ ի՞նչ, զաւակս, այս իրիկուն ոչ մէկ աեղ չէք երթար, այնպէս չէ՞։

—«Բայց այո՛ Սիթարամփու՛ր կ'երթամ։

—«Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք: Ո՞վ պիտի առաջնորդէ ձեզ։

—«Անաթ:

—«Ոչ այսօր, զաւակս, ուրիշ օր մը։

—«Բայց կառքը արդէն վերապահւած է։

—«Ի՞նչ փոյթ: Ատիկա դարմանելի՛ կորուստ մըն է։ Մեկնեցէք վաղը առաւօտուն կանուխ։

—«Մաշի, ես չեմ կրնար ձեր դէմ նախազգացումներուն ականջ դնել։ Այսօր մեկնելով, ոչ ոքի չեմ վնասեր:

—«Ժօթէն խօսակցութիւն մը կը փափաքի ձեզի հետ։

—«Լա՜ւ, քանի մը վայրկեան դեռ ունիմ, հազիւ բաւական երթալ զինքը տեսնելու համար։

—«Մանաւանդ անոր բնաւ մի յայտնէք ձեր մեկնումը։

—«Համաձայն ենք. բայց չպիտի կրնամ երկար ատեն մնալ անոր մօտ։ Անափրասանը վաղը պիտի կատարուի և ես կ'ուզեմ այսօր մեկնիլ։

—«Կ'աղաչեմ քեզի, զաւակս, մտիկ ըրէք այս անգամ ինծի: Հանդարտեցէք ժամանակի մը համար ձեր ոգիները և մնացէք անոր մօտ: Իրեն մի ձգէք զուշակել ձեր աճապարանքը:

—«Ի՞նչպէս ըսել։ Շոգեկառքը ինծի չպիտի սպասէ։ Անաթ պիտի վերադառնայ տասը վայրկեանէն։ Առ առաւելն, անոր մօտ պիտի կրնայի մնալ մինչև այն ատեն։

—«Ատիկա անընդունելի է։ Երբեք ձեզի թոյլ պիտի չտամ անոր մօտ մըտնել այս հոգեկան վիճակին մէջ... որքա՜ն ոզորմելի էք, մարդը որ կը չարչարէք շատով պիտի թողու այս աշխարհը: Բայց ձեզի կանխապէս կը յայտնեմ, դուք պիտի յիշէք այս օրը մինչև ձեր վերջի՜ն ժամը։ Որովհետև Աստւած մը կայ: Աւելի ո՛չ, դուք պիտի հասկնաք...

— Մաշի, զիս այսպէս մի անիծէք...

— Ո՜հ իմ սիրելի զաւակս, իմ սիրելի՛ սէրս, ինչո՞ւ տակաւին կ'ապրիս։ Քու փորձութիւններդ, թշուառ անվախճա՜ն պիտի ըլլան։ Եւ ես չպիտի՞ կըրնայի վերջ մը դնել անոնց։»

Մաշի սպասեց վայրկեան մը, յետոյ վերադարձաւ հիւանդին սենեակը Ժօթէնը քնացած գտնելու յոյսով։ Բայց հազիւ ան մտած էր որ ասիկա շարժում մը ըրաւ իր անկողնին մէջ։ Մաշի գոչեց.

— Գուշակէ՛ ինչ որ ըրած է ան։

— Ի՞նչ պատահած է։ Մանին չի՞ գար։ Ինչո՞ւ ձեր բացակայութիւնը այսքան երկար եղաւ, Մաշի։

—«Մանին պզտիկ դաւնօրէն լացած ատենը որովհետև ձգած էր այրիլ քու ընթրիքիդ կաթը։ Ես ջանացի զինք մխիթարել ըսելով իրեն թէ կրնար ուրիշ կաթ գտնել, բայց ան չէր կրնար տանիլ քու կերակուրներուդ պատրաստութեան անփութութիւն ըրած ըլլալուն մտածումը։ Ես դժուարութեամբ կարողացայ հանդարտեցնել զայն և անկողին մացնել։ Ահա թէ ինչո՛ւ չկրցայ քեզի բերել այսօր զինքը։ Ձգե՛նք զայն քնացնել իր տառապանքը։»

Թարգմ. Ե. ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ

(Շար.) (1)

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՕՓԵՐԱՆ

Ցողուածագիր մը կը գրէ «Խորհրդային Հայաստան»ի մէջ (15 օգոստոս) .—

Ներկայիս, Հայաստանի մէջ մեծ պահանջ կայ գեղարուեստականօրէն բարձր երաժշտական մշակոյթի: Կառավարութիւնը, նկատի առնելով այդ պարագան, որոշեց հիմնել օփերա մը ու նուագախումբ մը: Այդ վարչութիւնը նախ քալեց ուղիղ, յետոյ զանազան պատճառներով քայքայուեցաւ։ Լուսաւորութեան գործավար ամբողջ աշխատանքը յանձնեց Մամիկոն Գէորգեանին որուն կատարած աշխատանքները դեռ մեծ արդիւնք չտուին:

Հայաստանի համար պետական օփերային հիմնումը պատմական գործ մըն է դժուար ու մեծ գործ մը, զոր պէտք է յաջողցնել ամէն զոհողութեամբ։

Դժբախտաբար մինչեւ հիմա ոչ մէկ ծրագիր յաջողած է: Օփերայի արուեստագէտներուն հետ պայմանագիրները կընքուեցան օգոստոս 1ին մեծ գումարներ ծախսուեցան բայց ե՞րբ կ'սկսին աշխատանքները ոչ ոք գիտէ։ Օգոստոս 10ը անցաւ տասնըն:

Օփերայի ստորեւը «իրազեկ չէ» վարչական գործին:

Ու դեռ պայմանագիր ալ չէ կնքուած նուագախումբին հետ. նուագախումբի եղանակը անցնելէ յետոյ տաս ուս կ'ըլլայ այլ եւս:

Դուրսէն եկած դերասաններուն կացութիւնը անտանելի է: Լուսաւորութեան գործավարութեան կողմէ դերասաններուն բնակութեան յատկացուած սենեակները չէ յարմարեցուած բնակութեան։ Տարրական աշխատանքներն իսկ չեն կատարած, ոչ սենեակ մաքրած են, ոչ ալ կահաւորած: Լամբ չկայ: Այնպէս որ դերասանները պարտաւորուած են պառկիլ աթոռներու սեղանակարգին վրայ կամ ապաստան գտնել «բարի մարդոց» մօտ։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՈՃԻՐԸ

Գրած էինք թէ Մարսիլիոյ մէջ հայ բանւոր մը սպաննած է աղջիկ մը եւ յետոյ անձնասպանութիւն փորձած: Նոր տեղեկութեանց համաձայն բանուորը Յովհաննէս Կէկլիսեան կը կոչուի (55 տարեկան), իսկ աղջիկը՝ Աստղիկ Սանտրէեան, 22 տարեկան։

Յովհաննէս վեց ամիսէ ի վեր կ'ուզէր կնութեան առնել աղջիկը, բայց միշտ կը մերժուէր: Ոճիրէն ուղղակի նամակի մը մէջ ան կ'ըսէ. «Կը կարծէի սիրուած ըլլալ քու սրտին, ամբողջ սիրտս քեզի տուած էի. դուն խաբեցիր զայն... բայց ալ չպիտի կրնաս խաբել, քեզի պիտի պատժեմ...»։

Ոճիրին նախորդ իրիկունն ալ, սպաննուածին քրոջը՝ Արմենուհիին նշանտուքը կատարուած էր։

ՄՕՐՄԷ ՄԵՌԿ՝ ՓՈՂՈՑԻ ՄԷՋ

Մարսիլիայէն կը հաղորդեն թէ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Գրիգոր Քիրամեան անուն կօշկակար մը որ մօրմէ մերկ վիճակի մէջ կը պտտէր փողոցը։

Կօշկակարը պիտի հետազօտուի բժշկի հանրային բարոյականը խաթարող:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱՆԱՄԱՅԻ ջրանցքին մօտ, արկածի մը հետեւանքով մեռած են ամերիկացի չորս սաւառնորդներ, որոնցմէ մէկը հայ է, 22 տարեկան Պուլոնեան:

ՇԻԲԱԿՈՅԻ հայերէն Ժան Գրիգորեանի տան մէջ մեռած գտնուած են երկու անծանօթներ։ Ասոնք օգտուելով տնեցիներուն բացակայութենէն, տունը կը մտնեն բայց անզգուշութեամբ լուցկի կը վառեն, ինչ որ առաջ կը բերէ օդային կազին բռնկումը, և հետեւաբար իրենց մահը:

ՊՈՒՔՐԷՇԻ մէջ գումարելի միջազգային բժշկական պատմութեան 9-րդ համագումարին հրաւիրուած է նաև Տքթ. Վահրամ Թորգոմեան։ Հաւանաբար, յարգելի բըժիշկը չկարենայ անձամբ մասնակցիլ և տար համար դիւանին ղրկած է ֆրանսերէն ուսումնասիրութիւն մը, «Պոլսոյ բժշկական համալսարանին հայ դասախօսները» նիւթին շուրջ։ Համաժողովին պիտի նախագահէ Ռումանիոյ Թագաւորը:

ՖԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ԼՐԱԳՐՈՂ...

Ֆաքիր Թահրա պէյ, որ իրեն վրայ այնքան խօսեցնել տուաւ Փարիզի մէջ, այժմ Պրազիլիա կը գտնուի և սկսած է հրատարակել Թաօսնա. նոր հոգեխօսական պատկերազարդ հանդէս մը։

Աւելորդ է ըսել թէ հանդէսը տեղական լեզուով է, և նպատակ ունի Պրազիլիացիներն ալ հետաքրքրել իր փորձերով:

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

Ճէպէլ Մուսայի յուշարձանին բացման հանդէսին տարեդարձը վաղուան թիւով:

Վաղուան թիւով նմանապէս պիտի սկսինք դրկել «Ազդակ»ի ընթերցողներուն երգարանի յաւելուածական պրակները:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Նշան Ազգ. Վարժարանի Նորակազմ հոգաբարձութիւնը պատիւ ունի յարգոյ ծնողքներու յայտնելու հետեւեալները...

1.— Վարժարանի նոր տարեշրջանի արձանագրութիւնները կ'սկսին Սեպտեմբեր 26ին, բացումը տեղի կ'ունենայ Հոկտեմբեր 3. երկուշաբթի օր, իսկ կանոնաւոր դասերը կ'սկսին Հոկտեմբեր 5ին.

2.— Վճարման սակերը կը մնան նոյնը.

3.— Բոլոր այն ծնողները որ առաջին անգամ ըլլալով դպրոց աշակերտ պիտի բերեն պարտին Հաստատութեան Տնօրէնութեան ներկայացնել.

Ա.— Իրենց ծննդեան վկայականը.

Բ.— Ծաղկախտի դէմ պատուաստուած ըլլալը հաստատող բժշկական վըկայագիր.

Օտար վարժարաններէ Ս. Նշան անցնիլ փափաքող աշակերտ—աշակերտուհի պարտի ի ձեռին ունենալ.

Ա.— Իր վիճակացոյցը.

Բ.— Բարի վարուց վկայաթուղթ.

4.— Վարժարանին մէջ ցարդ ընդունուած համազգեստի դրութիւնը պարտաւորիչ է ամենուն համար.

5.— Ներկայ տարեշրջանին Հաստատութիւնը օժտուած է գիտական զանազան գործիքներով.

6.— Ըստ առաջնոյն աշակերտութեան գրենական պիտոյքը պիտի հայթայթուին վարժարանին կողմէ հետեւաբար կը յայտնենք հին ու նոր ծնողքներու ոչ մէկ տարկայ գնել դուրսէն.

7.— Գոհունակութեամբ կը յայտնենք որ ամէն միջոց ձեռք առնուած է յառաջիկայ դպրոցական տարեշրջանը դարձնելու համար նոյնպէս արդիւնաւէտ, ուսուցչական երկսեռ կազմին մէջ կատարուած են որոշ փոփոխութիւններ ուժ տալու համար աշակերտութեան մտաւոր յառաջացումին։

Այս առթիւ պէտք կ'զգանք յիշեցնել յարգոյ ծնողքներու, որ դասաւանդութիւնները օրին սկսելու համար աշակերտութեան լիաթիւ ներկայութիւնը պայման է, շատ մը անփութութիւններու պատճառաւ ցարդ վարժարանը ունեցած է, գրեթէ 15 օրուայ կաղացումներ, պարագայ մը, որ մեծապէս կ'անդրադառնայ բնականաբար դասաւանդութեան վրայ։

Ս. Նշան Վարժարանը որ իր անցեալով գրաւած է յարգելի հաստատութեան համակրանքը, է ու պիտի մնայ վերստին սոյն հաստատութիւնը ուր հայ մանկտին պիտի սորվի սիրել իր մայրենի լեզուն, Ազգ. պատմութիւնը և պիտի ստանայ խնամեալ նախակրթութիւն մը։

Յաւելապէս այժմ տրուած է նաև ֆրանսերէն լեզուին, նկատի ունենալով certificat D'Etudesի համար քննութիւն անցնելու պարագայ մը։

Համոզուած ենք որ մեր նիւթական ու բարոյական կռուանը հայ հասարակութիւնն է, որ ինչպէս անցեալին մէջ, վստահ ենք ներկայ շրջանին ալ իր օժանդակութիւնը պիտի չ'զլանայ մեզ, ղրկելով նախ իր զաւակները Ազգ. Ս. Նշան Վարժարան, երկրորդ իր օրտքաց կեցուածքով օժանդակ դառնալով մեզի։

Ի դիմաց Ազգ. Ս. Նշան երկ. Վարժարանի Հոգաբարձութեան

Ա. Դպիր Ա. Պետ

Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՏՔԹ. Ց. ՖՕՆՏԱԼԵԱՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԾԱԳՈՒՄՆ

ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ՈՒՆԵՑԱԾ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քաղաքակրթութիւն.— Բագրատունեաց հարստութեան շրջանին, չնայած արտաքին ու ներքին անհաշիւ պատերազմներին, շինարարական աշխատանքն հասաւ իր գագաթնակէտին. քաղաքները ճոխացան. քանդակագործութիւնն ու ճարտարապետութիւնը ծաղկեցին. կառուցուեցին կամուրջներ, շինուեցին ճանապարհներ, վանքեր, շըքեղ պալատներ. զարգացաւ առեւտուրը. Վաճառականական կապեր հաստատուեցին արտաքին աշխարհների հետ։ «Անին ոչ միայն ամրոց էր, վկայում է յայտնի փրոֆէսոր Մառ, այլ և արեւմուտքի ու արեւելքի առեւտրի մէջ գլխաւոր կենդրոնն էր, դէպի ուր բնականօրէն ուղղւում էր առեւտուրը», երբ երկրի մէջ խաղաղութիւն էր տիրում։ Բագրատունիները «ոչ միայն սահմանափակւում էին թոյլ տալով, որ կարաւանները հանգիստ անցնին» գրում է նոյն պրոֆեսորը, այլ և ճանապարհներ էին շինում, կամուրջներ գծում, կայարաններ կառուցում ճամբորդութիւնը դիւրացնելու համար»։ Կը բաւէ յիշել որ միայն Ախուրեան գետին վրայ 40 քիլոմեթր տարածութեան վրայ գցուած էին եօթ շքեղ կամուրջներ, որոնց աւերակները ներկայիս իսկ զարմանք են պատճառում ճամբորդներին»։ Մաղկած էին քաղաքի նաև արհեստներն ու արդիւնագործութիւնը։ Այդ փարթամ ու շքեղ քաղաքի հարստութիւնը հանգիստ չտուաւ շրջապատող ցեղերին:

Ինչպէս Վարդանանց օրօք պարսիկները, այնպէս էլ Բագրատունեաց շրջանին Յոյները որոշել էին հայութիւնը յունաց մէջ ձուլել։ Այդ նպատակով, վերացրին հայոց թագաւորութիւնը։ Բայց հետեւանքը շատ բացասական եղաւ նաև յոյների համար։ Պարսկաստանի Սելճուկները արշաւեցին Հայաստանի վրայ և երկիրը աւերեցին։ Եկաւ նախ Տուղրիլ բէյ և ապա իր որդին Մելիք Շահ ու Ալփասլան. գրաւեցին Անին, հասան Կարս, Կարին, Բաբերդ, Սեբաստիա և Կեսարիա, բովանդակ երկիրն առան իրենց իշխանութեան տակ 1086 — 1092ին։ Սելճուկները հաստատուեցին Գոնիայի մէջ։ Յոյների սխալ քաղաքական ուղեգծի հետեւանքն էր այդ։

Դ. Ռուբինեանց Շրջան.— Բագրատունեանց թագաւորութեան անկման և Սելճուկների աւերածութեանց հետեանքով հայութիւնը սկսեց գաղթել իր երկրից՝ ազատ շնչելու համար։ Հայ գաղթականների մի մասը Կիլիկիոյ մէջ գրաւեց ամուր տեղեր։ Բագրատունեաց ցեղից Գագիկ Բ.ի ազգականներից Ռուբէն Անիի թագաւորութեան բարձումից 35 տարի յետոյ (1080 ին) հաստատեց Կիլիկիոյ Իշխանութիւնը Գոռոմոզոլ (Հաճնոյ շրջան) գիւղի մէջ, ապստամբելով Հոռոմների դէմ։ Ռուբէնին յաջորդեց իր որդին Կոստանդինը, իբրև իշխան։ Սրա օրօք Խաչակիրները մտան Կիլիկիա։ Հայերն օգնեցին խաչակիրներին պարէնով, թոյլ տուաին Կիլիկիայով անցնիլ և զինուորական օժանդակութիւն հասցրին։ Նոյն իսկ Կոստանդինը մասնակցեց Անտիոքի պաշարմանը։

Կիլիկիոյ իշխան Լեւոնը, Ռուբէն Բ.ի յաջորդը իր խելացի քաղաքականութեան և երկրորդ խաչակրաց արշաւանքին տուած ցոյց տուած օգնութեան համար Գերմանացոց Հենրիկոս կայսեր կողմից արքայական թագ ստացաւ 1186ին և կոչուեց Լեւոն Ա. թագաւոր հայոց։ Լեւոն Ա.ը իր ուժերը նուիրեց երկրի բարեկարգութեանը, հայոց Մայրաքաղաքը Տարսոնից տեղափոխեց Սիս։

Ռուբինեանց Հեթում թագաւորի օրօք էր (1226-1270), որ Մոնղոլական թաթարները ասիական լեռնադաշտից արշաւեցին և սրի տակ առին Պարսկաստանը, Հայաստանը, անցան Փոքր Ասիա, ամէն տեղ աւերածութիւններ սփռելով։ Թաթարները մօտեցան Կիլիկիոյ սահմաններին։ Հեթումը անձամբ ներկայացաւ մոնղոլների վեհապետ Մանգու խանին և իր հպատակութիւնը յայտնեց 1254ին։

Ռուբինեանց թագաւորութիւնը նոյնպէս ենթարկուեց արեւմտեան պետութիւնների նենգութիւններին, միաժամանակ ենթակայ լինելով թաթարների (Ջինգիզ խան, Լենկթիմուր) և թիւրքմէնների աւարառութեան։ Վերջին թագաւորն եղաւ Լեւոն Ե.ը։ Եգիպտոսի սուլթանները նոյնպէս հանգիստ չտուին հայոց։ Հայերը բոլորովին անօգուտ իրենց յոյսը դրին արեւմտեան քրիստոնեայ պետութիւնների վրայ։ Եգիպտոսի Մելիք Էշրէֆ Շաբան Սուլթանը վերջին հարուածը տուաւ հայոց տէրութեանը։ Սուլթանի եղբօր՝ Ահմէտի առաջնորդութեամբ Մամլուքները մտան Կիլիկիա, աւերեցին ու քանդեցին չէն քաղաքները՝ Սիս, Ադանա, Մամեստիա, Անարզաբա, և գերեցին Լեւոն Ե.ին 1375ին։ Ահմէտը, հակառակ իր խոստման, չղթայեց Լեւոնը և գերի տարաւ Գահիրէ։ Լեւոնին հետագային յաջողուեց անցնել Հռոմ, Սպանիա, Ֆրանսա, ուր արքայավայել ընդունելութեան արժանացաւ։ Փարիզի Սէն Դընիի թագաւորական գերեզմանոցի մէջ զետեղուած են մեր վերջին թագաւորի ոսկորները։ Նա մեռաւ 1393 Նոյեմբեր 29ին։ Ռուբինեանց հարստութիւնը տեւեց 313 տարի։

Քաղաքակրթութիւն.— Ռուբինեան հարստութեան ժամանակ զարգացան նաև երկրագործութիւնը, արհեստները և վաճառականութիւնը։ «Սիս մայրաքաղաքը զարդարուեցաւ պալատներով, հանրային մասնաւոր շէնքերով, հիւանդանոցներով»։ Հռչակաւոր էր նոյն պէս Այաս նաւահանգիստը, ուր «Ներսերէն կը բերուէին ամէն տեսակ համեմներ, մետաքսէ և ոսկեհիւս նիւթեր. Վենետիկի Ճէնովայի և ուրիշ երկրների վաճառականները այս տեղ կուգան ապրանք ծախելու և գնելու համար»։

Բազմաթիւ հայ վաճառականներ կային հաստատուած Եւրոպայի զանազան քաղաքներում, ինչպէս Իտալիա ու Ֆրանսա։ Երեսուն ու վեց իտալական քաղաքներու մէջ կային հայկական կեդրոններ կամ հիւրանոցներ։ Եւրոպայից Այաս էին ներմուծում մետաքսեղէն, բամպակեղէն, չաքար, ձէթ, գինի» և այլ ապրանքներ։ Արտածութեան առարկաներն էին համեմունք, բուրդ, պղպեղ, քթան, երկաթ, պըղինձ, ձի, ջորի, ցորեն, գարի, չամիչ, փայտ, մետաքս և այլն։

Կազմեց եւ Ամփոփեց Ա. Ց.

(Շարունակելի)

(5)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. ՀԷՐԻՕՅԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Ժընև.— Պ. Հէրիօ Ժընևէն մեկնեցաւ ժամը 41.40ին եւ Բարիզ ժամանեց հետեւեալ առաւօտ ժամը 7.10ին եւ անմիջապէս գնաց Քէ տ'օրսէ։

Ժընևէն մեկնելէ առաջ պ. Հէրիօ երկրորդ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ պ.պ. Հիմանսի, Պէնէշի եւ Բօլիթիսի հետ։

ՍՊԱՌԱԶԻՆՄԱՆՑ ՀԱՒԱՍԱՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՇՈՒՐՋ

Լոնտոնի մէջ զարմանք կը յայտնեն Անգլիական յիշատակագրին Գերմանիոյ մէջ առաջ բերած տպաւորութեան մասին

Լոնտոն.— Բրիտանական մեծ թերթերուն պէրլինեան թղթակիցներուն կողմէ ղրկուած տեղեկագրութիւնները յստակօրէն կը ցուցնեն թէ Գերմանիոյ մէջ ծգտում կայ պաշտօնական տեսակէտը ներկայացնելու [illegible] իբրև թէ ան ընդդիմադիր անգլիական հանրային կարծիքը։

Անգլիական շրջանակները զարմանք կը յայտնեն թէ կառավարութիւն մը որը իր խորհրդարանին մէջ կը վայելէ միայն 40 ծայններու աջակցութիւնը, [illegible] կարող ըլլայ նկատուելու թէ խորհրդարանին անգամներուն ընդ տասնհինգին [illegible] անգլիական դաշինքին կարծիքը ներկայացնող երկրին գաղափարը։

Կը թուի սակայն թէ բրիտանական հանրային կարծիքը պ. Մաքտոնալտին կառավարութեան ծանուցագիրը կը նկատէ ոչ միայն իբրև արդար [illegible] այլ նաեւ իբրև ապացոյց անկողմնակալութեան կամքին մը զոր Գերմանիան պարտաւոր էր հասկնալ։

ԿԱՆՏԻՆ ՊԱՅՔԱՐ ԿԸ ՄՂԷ ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

Բանտին մէջ Կանտին ծոմ կը պահէ եւ այցելուներ կ'ընդունի, բանտէն դուրս բանակցութիւններ կը վարուին համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար

Բոմպէյ.— Պ. Կանտի առաւօտ կանուխ ոտքի վրայ էր և կառաբերուած լաւ տրամադրութեան մէջ ընդունեց այցելութիւնները [illegible]

Այցելուներուն մէջ կը գտնուէին պաշտօնական շրջանակներ Սըր Թէյ Սաբրու և պ. Ճաեքար [illegible]

[illegible]

Բոմպէյ.— Այցելութիւնները [illegible]

[illegible]

Տիկին Նայտու և Մահաթմայի որդին Կանտի այցելեցին այս ցորեկին։

[illegible]

ԿԱՆՏԻ ՈՒՇԱԹԱՓ Կ'ԸԼԼԱՅ

Բոմպէյ.— Այս գիշեր Կանտին սկսաւ սրտխառնութ ունենալ եւ ուշաթափ ըլլալ ծոմապահութեան պատճառաւ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Աշխատաւորները չեն ընդունիր Օթթաւայի խորհրդաժողովին որոշումները

Լոնտոն.— [illegible]

[illegible]

Միեւնոյն ատեն, Աշխատաւորական [illegible]

[illegible]

Կալէսի իշխանը Տանիմարքա կ'երթայ Քօփէնհակի ցուցահանդէսին բացումը կատարելու համար

Լոնտոն.— Կալէսի իշխանը [illegible]

[illegible] 260 ֆիրմաներ [illegible] 25 միլիոն [illegible]

Նախարարական տագնապ Հունգարիոյ մէջ

Պուտապէշթ.— Կառավարութիւնը հրաժարեցաւ քաղաքական ներքին կացութեան պատճառաւ։ Հրաժարականը ընդունուեցաւ։

Նոնավայ Տոզակայ Հօրթի կոմս Քառոլիին խնդրեց [illegible] իր պաշտօնին գլուխը, սպասելով նոր կազմին կազմութեան։

Ճաբոն իր աջակցութիւնը կ'ընծայէ յեղափոխականներու

Չեռոնէ վտարելու համար առեւտրական Անգլիացիները

Մուքտէն.— Ճաբոնական զինուորական իշխանութիւնները ընդունեցին բրիտանական Ընդհ. հիւպատոսին կողմէ կատարուած այդ խորհուրդը թէ երթեւեկի արտօնագիր տրուի առեւտրական Անգլիացիներուն փրկելու համար միջոցը զոհերին ընդդէմ Չինացիներուն եւ թէ սպառնալով [illegible] յարձակում [illegible]

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՑԱՐՋԱԿՈՒՄԸ!

«ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԾԱԳԵՑԱՆ»

Այս խորագիրներով Մարաշէն հե. տեւեալ անամօթ սուտերը կը հաղորդէն Պոլսոյ «Միլլիէթ» թերթին.—

Վերջին օրերս խռովութիւն մը ծագեցաւ Հասիչէ գաւառակին մէջ (Տէր Զօրի օրջան)։ Հարիւր աւելի զինեալ Հայեր յարձակեցան կառավարչատան վրայ, վար առին Սուրիոյ Հանրապետութեան դրօշակը եւ «անկախութի՜ւն կուզենք» պոռացին։

Կառավարական ուժերը ձերբակալեցին խռովութեան գլխաւոր դերակատարները, բայց Ֆրանսացիներու միջամտութեան վրայ ազատ արձակեցին։

Ծամառօրէն գրոյց կը շրջի թէ սահմանին Հայերէն դրամ կը հաւաքուի, Տէր Զօրի Հայերը զինելու համար։ Նոյնպէս կ'ըսուի թէ Ֆրանսացի մը եւ հայ մը այս նպատակով կը պտտին հայկ. օրջաններ եւ քարոզութիւն կը կատարեն։

Իսլամ ժողովուրդը յուզման մէջ է որովհետեւ որոշուած է շրջակայ գիւղերուն մէջ ալ խռովութիւններ յարուցանել։ Վախ կայ որ մեծ ընդհարում մը տեղի կ'ունենայ։

85,000 ՈՍԿԻԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆէրիտ Շէյխ, Նէճիպ Պումէրայ, Ապտալլա Ղուֆրի եւ իրենց ընկերները ժամանակին Սուրի կողմը քէնպէրի մաքսանենգութեան միջոցին ձերբակալուած էին մաքսատան պահակներուն կողմէ։ Մաքսատան Վարչութիւնը 85,000 ոսկի տուգանքի դատապարտած էր զանոնք։

Սակայն ամբաստանուածները դիմած էին դատարան։ Նախագահ Աստան եւս իր կարգին ճաստատած էր Նախորդ վճիռը։ Ասոր վրայ անոնք դիմած էին Վերաքննիչ Ատեան, որուն առջեւ, քանի մը օր առաջ տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը։ Վերաքննիչ Ատեանը նոյնութեամբ հաստատեց նախորդ վճիռները, 85,000 ոսկի տուգանքի դատապարտելով մաքսանենգները։

ՄԱՄԼՈՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Պէյրութի Մամլոյ Սէնտիքան կազմակերպած է մամլոյ ներկայացուցիչներու ընդհանուր համագումար մը, որը պիտի գումարուի Զահլէի մէջ, յառաջիկայ ամսուան ընթացքին։ Այս համագումարին պիտի մասնակցին Պաղեստինի, Իրաքի, արաբական միւս երկիրներու եւ Սուրիոյ ու Լիբանանի մամուլի ներկայացուցիչները։

Պէյրութի Սէնտիքան վաղը իրիկուան համար ժողովի հրաւիրած է Պէյրութի թերթերու ներկայացուցիչները նախապատրաստական աշխատութեանց համար։

ՄԱՀԱՎՃԻՌ

Ամիսներ առաջ, Նէհր քաղին մէջ, Հաննէ Հալէպի եւ Իֆրանշէ-Տէրանի անուն երկու եղացիներ չորնոր Նեսելով խեղդամահ րրած էին Նուսուֆ էլ Մաքիանուն Նախկին զինուոր մը։ Այս ոճիրին դատավարութիւնը յանձնուած էր Զինուորական Ատեան։ Առջի օր տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը եւ ոճրագործները դատապարտուեցան մահուան։

ԹԻՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

ՀԱՃԸԼԱՐ ԳԻՒՂԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սուրիոյ Ընդհանուր Ապահովութեան Պաշտօնատուններուն հասած է հետեւեալ տեղեկութիւնը, կը գրէ «Էլիֆ Պաա».—

Թիւրք պէյերու եւ Սուրիացի ագաներու միջեւ հին թշնամութիւններ նորոգուեցան Հանըրլարի օրջաններուն մէջ։ Այս թշնամութեանց պատճառը հողային խնդիրներ են։ Ամսոյս 13ին, մեծ թիւով զինուած թիւրքեր անցան Սուրիական սահմանը եւ դիրք բռնեցին բլուրի մը վրայ, Հանըրլարի մօտ։ Անկէ սկսան տեղատարափ պէս գնդակ տեղացնել գիւղացիներու վրայ։ Գիւղացիներ եւս սկսան փոխադարձել ինքնապաշտպանութեան համար եւ լուր ղրկեցին Գրրըգ խան եւ օգնութիւն պահանջեցին։ Շուտով հասան օգնական ուժեր, որոնք գիւղացիներու միանալով յարձակման ձեռնարկեցին։ Թիւրքեր փախուստի դիմեցին։ Մէկ մեռել թիւրքերէն եւ մէկ մեռել ալ ժողովուրդէն մնացին կռուադաշտին վրայ։

Հետեւեալ օր, թիւրքերը աւելի լաւ կազմակերպուած վիճակի մէջ յարձակեցան Հանըրլարի վրայ։ Այգիները քանդեցին եւ կողոպուտի ձեռնարկեցին։ Նորէն դիմադրեցին գիւղացիները եւ փախուստի դատապարտեցին զանոնք։

Ալէքսանտրէթի լրատուութեան դիւանի պետը գնաց Հանըրլար եւ բանակցութեան մտաւ թիւրքերու հետ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՁԵՂՉՈՒՄՆԵՐԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԾԱՂՐԱՆԿԱՐ ՄԸ

Հանրային Շինութեանց պաշտօնատանց գործառնութիւններուն մէջ տեղի ունեցած զեղծումներու քննութիւնները եռանդուն կերպով կը շարունակուին։ Հանրային կարծիքը շատ գրգռուած է եւ ուշադրութեամբ կը հետեւի քննութեանց արդիւնքին, որովհետեւ անոնք յիշել կուտան 1927ի մեծ զեղծումը, երբ կարգ մը մեծ պաշտօնեաներ բանտարկուած էին կարեւոր զեղծումներու պատճառաւ։

Ձերբակալման հրաման տրուած է նաեւ Շէյխ Թէմիմ էլ Խազինի մասին։ Կ'սպասուի ուրիշ ձերբակալութիւններու։

Այս առթիւ «Էլ Տէպպուր» զաւեշտաթերթը կը հրատարակէ ծաղրանկար մը որուն մէջ, հանրային շինութեան բարձրաստիճան պաշտօնեաներ, ինչպէս նաեւ նախկին նախարար Հիւսէյն Պէյ Ահտապ դրուած են բարձր բլուրի մը վրայ, վարը բոլորովին ջուրով ողողուած։ Այս ծաղրանկարին տակ գրուած է. «արդեօք այս ջուրերը կը հասնի՞ն մինչեւ բլուրը»։

60 ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ԳՈՐԾԷ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՆ

«Տուպլէքս»ի վերացման հետեւանքով ծխախոտի հասոյթները նուազեցան բաւականաչափ։ Այս պատճառաւ, ծխախոտի վարչական կազմը առջի օր ժողով մը գումարելով որոշեց 60 պաշտօնեաներու հեռացումը իրենց պաշտօններէն, որոնք կը գործածուէին ծխախոտի աշխատանոցներուն մէջ։ Ասկէ զատ վարչական ժողովը որոշեց մնացած պաշտօնեաներու ամսականները զեղչել 100ին 10-20 համեմատութեամբ։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒԸ ՕԳՏԱԿԱՐ

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՀՐԵԱՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐԸ

Ասկէ ութ ամիս առաջ, Պաղտատէն Դամասկոս եկած էին Շաղուլ, Քրէճ եւ Ապուեֆ անուններով հրեաներ։ Ասոնք Դամասկոսի մէջ արդուկիչի խանութ մը՞ բացին։ Երկու ամիս վերջ, առաջին երկուքը որ եղբայրներ են, երրորդին յայտնեցին որ զատուին, քանի որ հասոյթը անբաւական է իրենց ապրուստը հոգալու։ Ապուեֆ երբէք հոգ չըրաւ եւ պատասխանեց անոնց թէ՝ ինք կրնայ մեծ վաճառատուն մը բանալ եւ բաւականաչափ դրամ ունի։ Այս խօսակցութիւնները տեղի ունեցան անցած Փետրուարին։

Երկու եղբայրներ երբ կ'իմանան որ իրենց ընկերը բաւականաչափ դրամ ունենի, կ'որոշեն սպաննել զայն։ Գիշերը գինովութեան մը միջոցին կը խեղդեն Ապուեֆ եւ կը գրաւեն անոր 200 ոսկին։ Վերջը մարմինը կը թաղեն պարկի մը մէջ եւ վրան պէքսինով կը ծածկեն։

Ասկէ 20 օր վերջ, երկու եղբայրներ փոխեցին իրենց բնակարանը եւ ուրիշ տուն մը վարձեցին։ Հինգ ամիս անցաւ եւ ոչ ոք մտահոգութիւն յայտնեց այս մահով, որովհետեւ զոհը ազգական չունէր։ Ոճիր գործուած միջոցին երկու եղբայրներու հետ կը գտնուէր նաեւ Նազըմ անուն Իրաքցի մը։

Վերջերս ասոնք վերադարձան իրենց հայրենիքը։ Հոն Նազըմ զեղխ կեանք մը կանցնէր։ Գիշեր մը գինովութեան միջոցին իր ընկերներուն պատմեց ոճիրի մանրամասնութիւնները, որոնք զոհի մօրը յայտնեցին եղելութիւնը։ Իսկոյն լուր տրուեցաւ կառավարութեան եւ երեւան հանուեցաւ իրականութիւնը։ Թաղուած տեղէն հանուեցաւ զոհը։ Ոճրագործները ձերբակալուած են անմիջապէս։

ԿԱՐԾԱՏԷՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՐԱ՞Զ ԹԷ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Խալիլ Ապու Խուտուս անուն երիտասարդ մը վիճակահանութեան տոմսեր կը գնէր։ Անցած հինգշաբթի օր անոր լուր կը տրուի թէ իր քով գտնուող տոմսերէն մէկը շահած է 60,000 Եգիպտական ոսկի։ Շահող թիւերը կը քննէ եւ կը տեսնէ որ լուրը ճիշդ է։ Խալիլ անսահման ուրախութեան մէջ ինչ ընելը չի գիտեր եւ առատ նուէրներ կը խոստանայ ասոր անոր։

Փութով դրամատուն գնաց, պայմանակով ու տողակով լեցնելու համար անոնց մէջ դրամները. սակայն զարմանքը մեծ եղաւ եւ յուզումը անսահման երբ իրեն յայտարարուեցաւ որ պէտք եղած գործողութիւնները լրացուած չեն եւ ժամանակն ալ անցած է։ Իզուր կըլլան երիտասարդի ջանքերը եւ ուրախութիւնը կը փոխուի ցխրութեան։

ԹԻՒՐՔ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ

ԳԵՂԵՑԿՈՒՀԻՆ ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՒԳԱՅ

«Էլ Նիտաա»ի քաղած տեղեկութեանց համաձայն, թիւրք գեղեցկուհի Քէրիման Հանըմ, այս ձմեռ Եգիպտոս երթալու ատեն պիտի հանդիպի Պէյրութ եւ Դամասկոս եւ պիտի մնայ իւրաքանչիւր տեղ քանի մը օր։ Քէրիման Հանըմ Եգիպտոս պիտի երթայ Եգիպտացիներու կողմէ իրեն ուղղուած հրաւէրին պատասխանելով։

ՄԵՐ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Խմբագրութիւնս խորին շնորհակալութիւններ կը յայտնէ Պէյրութի Ելեքտրական Ընկերութեան եւ մասնաւանդ իր փաստաբան հայազգի երիտասարդ Մեր Ապտալլա Իսագին, որոնց մասնաւոր եւ բացառիկ ճիգին ու հրահանգներուն շնորհիւ մէկ օրուան մէջ կարելի եղաւ մեր տպարանը օժտել ելեքտրական լոյսով։ Այլապէս կարելի պիտի չըլլար երկու օրուան կարճ դադարով մը սկսիլ «Ազդակ»ի վերահրատարակութեան իր սեփական մամուլին տակ։

30 ՏՕԼԱՐՆՈՑ ՉԷՔ ՄԸ

Պ. Սահակ Սահակեան գտած է 30 տօլարնոց չէք մը, Նիւ Եօրքի Պանք Ֆրանսէզ եւ Իտալիէն դրամատան վրայ, վճարելի Պէյրութի Պանք Տի Րոմայէն։ Այս չէքին տէրը կրնայ դիմել Պ. Սահակ Սահակեանին, ստանալու համար չէքն ու տետրակը։

ՏԽՈՒՐ ԴԷՊՔ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպ հրատարակուող «Էլ Էհալի» թերթը յիշելէ վերջ թէ Հալէպի սրճարաններուն մէջ եւ ճեմելիքներուն վրայ գիշերները շատ տխուր դէպքեր կը պատահին, կը պատմէ հետեւեալ դէպքը.—

Առջի գիշեր, ժամը 12էն վերջ, Արիֆ Ապտիլ Սէլամ Ապանի, Նէսիմ Զէյթունի եւ Ժիրայր անուն 14 տարեկան պատանի մը որ բժիշկի մը զաւակն է, ինքնաշարժի մը մէջ պտտելու ատեն, անոնց վրայ կը յարձակին քանի մը հոգիներ եւ կ'սկսին դաշունահարել զանոնք։ Արիֆ կը յաջողի վիրաւորուած վիճակի մէջ փախչիլ եւ լուր տալ պահականոց։ Ոստիկաններ կը հասնին, սակայն ոչ ոք կը գտնեն դէպքին վայրը։ Նէսիմ ցարդ չէ գտնուած։ Կը կարծուի որ գէշ նպատակով կազմակերպուած խաղ մըն է եղածը։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Մինրան Խանճեան ոչխար մը կը նուիրէ Մամրլիքէյնի թոքախտանոցին, ուխտի մը առթիւ։

***

Տիկին Մարի Չաղլացեան կը նուիրէ ոչխար մը միեւնոյն նպատակին։

***

Միեւնոյն նպատակին Պ. Տիգրան Հէքիմեան կը նուիրէ մատաղցու ոչխար մը։

Երեքն ալ ստանալ նուիրատուներէն։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Պասթա Թահթանի թաղին մէջ, մեծ սրճարանի կից, հանրակառքի կայանին անմիջապէս մօտ, հայ ընտանիքի մը կողմէ վ.րձուած նոր և երկյարկանի տան մը մէջ վարձու կը տրուին երկու օդասուն և արեւոտ սենեակներ, որոնք ինարկին կրնան նաև առանձին առանձին ալ վարձու տրուիլ։

Դիմել, Պալ Իտրիս, Տօքթ. Եղիսէեանին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Աֆիօնգարահիսարցի Օ.կոր Հաճեան, 20 տարեկան, որ Պէյրութի որբանոցէն մեկնած է Ցուլնատան։ Կը խնդրուի «Ազդակ»ի միջոցաւ իմացնել իր եղբօր Ասատուրին, որ կը գտնուի Հալէպ։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«Ա Զ Դ Ա Կ» Ը

Ռուսօ-Ճափոնական նաւամարտութիւն

Թոքիօ.— Իբրև թէ Ճափոն համաձայնութիւն մը կնքած է սովետներու հետ 100,000 թօնօ ռուսական քարիւղ փոխանակելու [illegible] պատրոյթներուն և ճափոնական ուրիշ պարտուքներու դէմ։

— 304 —

կայն քաղցր և խոր էր։ «Այն ատեն գիս պիտի յիշես» երգը կ'երգէր։

Ինչպէս ինչ զարհուրելի փոփոխութիւն, Պարպարա հիմայ պաշտուող, սիրուող տանտիկին, և Իզապէլ ծառայող մը։ Ժամանակին Պարպարա այդ տան մէջ մէկ ժամուան հիւր մըն էր միայն, գողութեամբ ներս մտնող ոճրագործ մըն էր ան։ Իզապէլ կը մտածէր, եթէ նոյնիսկ չճանչցուէր, Պարպարայի հետ մէկտեղ մընալ ճի՞շդ էր։ Ոչ, խիղճը զինքը կը տանջէր, բայց յանցանք մը ուրիշ յանցանք մ'ալ կը ծնցնէր։ Այս մըտածումներու ճնշումով սաստիկ ցաւող գլուխը դռան վրայ կռթնցնելով արձանի պէս կանգնեցաւ Իզապէլ։ Երգանակը վերջացաւ։ Պարպարա իր սիրազեղ և կապոյտ աչքերը դարձուց ամուսնին վրայ, իսկ Քարլայլ իր ձեռքերը երկարեց անոր գլխին։ Այդ միջոցին Իզապէլ համբոյրի տեսարանէն զրկուելու համար, ձեռքերով փակեց աչքերը և վազեց իր սենեակը։

Դիմացիր Իզապէլ, դիմացիր. դեռ գաւաթդ չի լեցուեցաւ....

— 301 —

Թէպէտ Քարլայլ շատ հերոսաբար և համբերատարութեամբ հանդուրժեց, սակայն, վստահ եմ որ սիրտը կը ճմլուէր, որովհետև պաշտելու աստիճան կը սիրէր զայն։

— Առաջուա՞նը, Պարպարան չէ՞, հարցուց Իզապէլ, սակայն Պարպարա բառը բերնէն ելնելուն պէս, զըղջում զգաց. ինքզինքը ժողվեց. որովհետեւ ինք ուսուցչուհի մը ըլլալով, տիկինին անունը արտասանելու իրաւունք չունէր։ Սակայն Միսիս Հէր շատ մտազբաղ ըլլալով չի կրցաւ զգալ այդ խօսքին անպատեհութիւնը և պատասխանեց.

— Պարպարա՞ն, ի՞նչպէս ոչ, եթէ նախապէս սիրտը Պարպարային տուած ըլլար. առաջուանին հետ չէր ամուսնանար. Լէյտի Իզապէլը շատ կը սիրէր, բայց սիրելիս, այդ դժբախտ Լէյտի Իզապէլը սիրուելու արժանի մէկն էր, այն ատեն զինք իսրտէ կը սիրէի և դեռ ալ կը սիրեմ, ամէն մարդ զայն մեղադրեց և անոր մեղքցաւ, ես միշտ կը ցաւիմ, իրարու յարմար էին, Քարլայլ շատ լաւ և վեհանձն, իսկ Իզապէլ շատ գեղեցիկ և վայելուչ էր։ Ինչպէ՞ս կրցաւ իր տունը, տըղաքները և պատիւը թողուլ ու հեռանալ, այս պարագան բոլորի համար գաղտնիք մըն է, բայց ամենէն աւելի ինծի և աղջկանս համար անլուծելի խնդիր մը եղած է։ Իր առած սխալ քայլը զինք թշուառութեան վերջին աստիճանին հասցուց, սակայն աղջկանս երջանկութեան պատճառ եղաւ, որովհետև, Պարպարան, առանց կասկածի Քարլայլի չափ ոեւէ մէկը չպիտի սիրէր։

— Իզապէլի թշուառութեան մասնուիլը գիտէ՞ք, ըսաւ Լէյտի Իզապէլ տխուր ձայնով մը.

— Աշխարհի մէջ չկայ ոչ մէկ կին, որ այդ քայլը առնելէ վերջ թշուառութեան և խայտառակութեան գազաթնակէտին չհասնի։ Ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ։ Լէյտի Իզապէլ այս տեսակ ընթացքի մը մէջ չգտնուած զգա-

Ծ. ՍՐԵՒԵԼՔԻ ՏԱԳՆԱՊԸ
Ի՞նչ կըսէ պրն. Ռուզվէլդ

Սիթլ.— Հոս խօսուած ճառի մը մէջ պրն. Ռուզվէլթ յանձնարարեց միջազգային խորհրդաժողովի մը գումարումը, արեւելեան երկիրներու գնումի կարողութեան տարականոն կերպով տկարանալուն առաջքը առնելու համար նպատակայարմար միջոցներուն մասին խորհելու համար։

ՍԱՈՒՏԻԷԻ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ճիտտէ.— Այսօրուընէ սկսեալ, Հիճազի եւ Նէճտի թագաւորութիւնը պիտի կոչուի «Սաուտիէի թագաւորութիւն» անուամբ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Նիւ-Եորք պրն. Ռուզվէլթ քննադատելով պրն Հուվըրի եւ իր նախորդներուն գործերը յայտարարեց թէ հանրապետական կուսակցութեան քաղաքականութիւնը հանրային շահերէ աւելի անհատական շահերու ազդեցութեան տակ կը գտնուի։ Անիկա կ'առաջարկէ թէ խիտ կանոնադրութեանց ենթարկուին «Հօլտինկ» անուն ընկերութիւնները։

(Ծ. Խ. «Հօլտինկները այն ընկերութիւններն են որոնք կազմուած են իբրեւ միջնորդ ծառայելու համար հասարակութեան կողմէ արժեթուղթերու վրայ կատարուելիք առուծախերու մէջ։ Սոյն ընկերութեանց կազմութեան նպատակն է հասարակութեան յանձնարել հաստատուն եւ ապահով արժեթուղթերը միայն)։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ
ԷԼ ՀԱՃ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

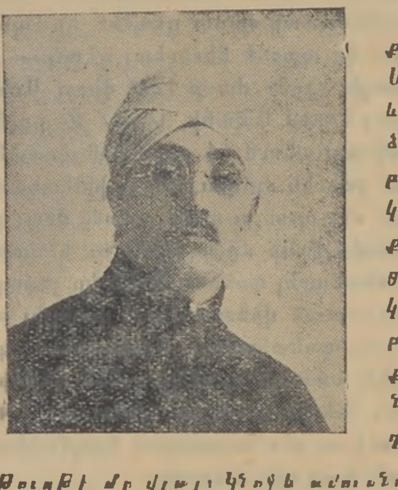

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգարտեցնէ բոլոր չուարած և տանջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'իշխէ բոլոր ոգիներուն. Հիբնօթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. ձեռքի գծերէն կը կարդայ մարդուն անցած, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հասկնալ ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլան թուղթի մը վրայ։ Կ'ոյժէ ամուսնոյն մէջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններովը եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տեւուր եզրներուն ուրախութիւն և հանգիստ կը պատճառէ. ջղային և մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ: Փորձը ամենամեծ փաստն է. անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

ՀԱՍՑԷ.— Պէյրութ, Հանըքէ Ղամի փողոցի արեւմուտքը, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.— Անոնք որ կուգան, իրենց միտքը պէտք է գրեն թուղթի մը վրայ և պէտք է պահեն.

Բ.— 1000 ոսկի կուտայ ան, եթէ չի կարենայ ճշգրտօրէն գիտնալ ենթակայի միտքը, գրուած արաբերէն լեզուով միտքերը չխոռնելու համար հարցումի միջոցին.

Գ.— Այցելութիւնը երկու ոսկի է։

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐՋԵԱՆ
(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921 ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեկտրական լոյսի զետեղումներ (Intsallation), ինչպէս նաեւ մոթոր եւ զանգակներ։

Վաճառատունս կ'առաջարկէ նաեւ բոլոր ելեկտրագործիքներու նորոգութիւններ: Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու ելեքտրա-նորոգման: Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեկտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատան կից Պուրճ. B. P. 491

ՋԱՎՋԱՎԱՃԵԱՆ ՄԱՐԻՉՆԵՐ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ջավջավաճեան Եղբայրներու հրդեհի մարիչները, շինուած պղինձով ապահովուած են 20 քիլօկրամ ճնշումի մը համար:

Անոնք արձանագրուած են քաղաքապետութեան անօրէնութեան մօտ և ճանչցուած Ֆրանսական բէնզինի ընկերութեան կողմէ։

Այս մարիչները այնքան ներկայանալի են որքան եւրոպականները։ Գիները շատ ծայրայեղօրէն աժան ու արդիւնքը գրեթէ վայրկեանական է։

ԱԶԴԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, նամականիշ, հրաւիրագիր, պայտարան, ծանուցագիր, բարգ եւ առեւտրական տետրակներ.

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ.

ՃՇԴ ՄԹԵՐՔ ԳԻՆԵՐՈՒ

ՊԱՆԴՈՒԿ ԼԻՔՍ
ԶԱՀԼԷ

Հայկական ամենասիրուած պանդոկը «ԼԻՔՍ»ն է Զահլէի մէջ, ծանօթացէք պանդոկին,

ԽԻՍՏ ՕՐԱՄՈՒՆ ՄԵՆԵԿԱՆԵՐ

ՈՐ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 1. 2. 3. 4. ՍԵՆՅԱԿՆԵՐԷ

1. ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆԹԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.
2. ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ.
3. ՏՈՒՆ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Տէր եւ Տնօրէն՝ Գ. ՓԱՐՏԻՋԵԱՆԵԱՆ

Ամենահանգստաւէտ եւ ամենադիմացկուն կօշիկները ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկներն են:

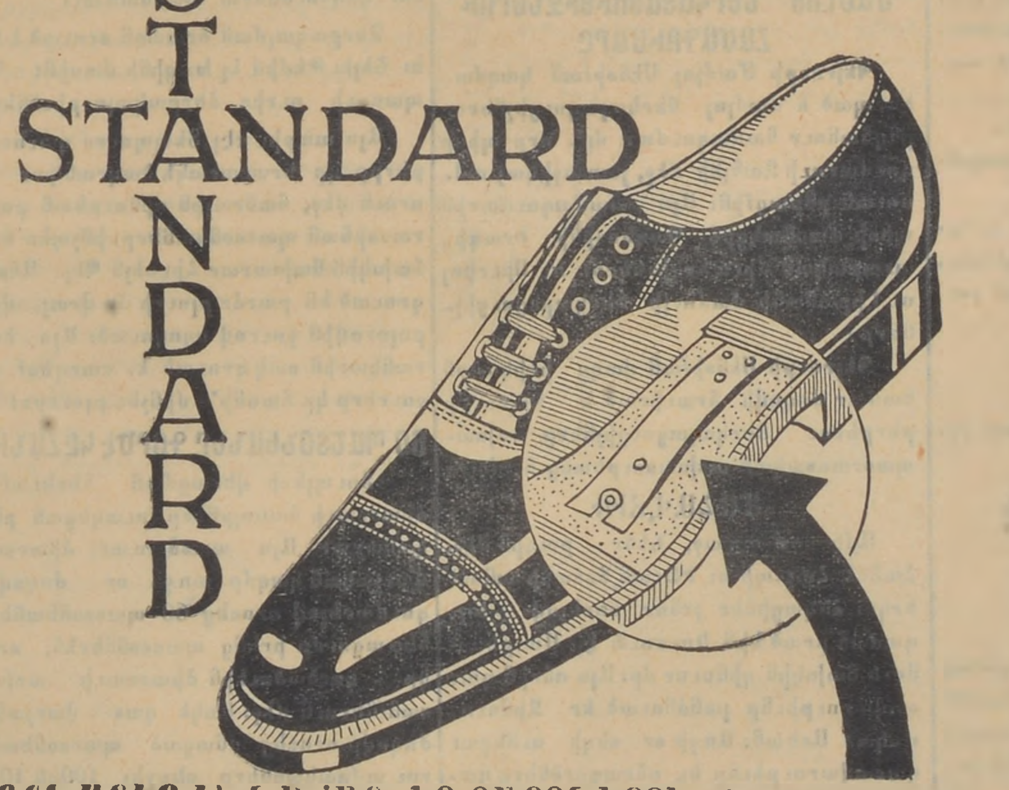

ՔԵԴՐՈՆԸՑԵԱՆ ՆՇԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոլորու, սաւմոխի, պիպերու յարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Ուրբաթ օրեր, ժամը 2—5 վկաեալ *ՍՂՔՍՏՆԵՐՈՒ ՋՐԻ*

Ժօրժ Հասսէ փողոց՝ թիւ 8

Տօքթ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat (մրցանակի) Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր գլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմաց Նո. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

Տոկուն շինուած
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

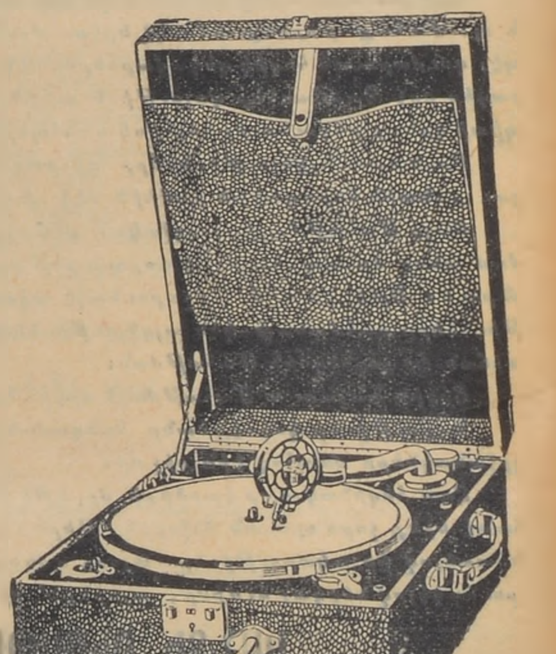

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ափօլլօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մոտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձարկէ եւ Ռեքորդ ամէն ձեւի, անմրցելի որակ եւ առաւելութիւններ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն:

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ցող մէկն էր։ Շատ նուրբ և անգլիացի տիկինի մը վայել ամէն արժանիքներու արժանի էր։ Ոչ ոք իրմէ նման ընթացք մը կը յուսար, կամ երազին մէջ, և կամալ ինչ ընելը չգիտնալով այս փորձանքին ինկած է։ Կասկած չունիմ որ իր զգացած զղջումն ու ցաւը զինք փճացուցած են։

— Ինչէ՞ն գիտէք այդպէս ըլլալը, Ֆրանսիս Լէվիսը՞նը ըսաւ հարցուց Իզապէլ շատ յուզուած.

— Սըր Ֆրանսիս Լէվիսընի ինչ ըսելէն լուր չունիմ. այն տեսակ մարդ մը ինծի կամ Քարլայլի բարեկամներէն ոեւէ մէկուն բան մը ըսելու պատեհութիւն չունենար։ Ես Լօրտ Մաունթ Սէվըրնէն լսեցի, գիտէք որ ան Լէյտի Իզապէլի հօրեղբայրն է, անցած ամառ հոս եկած էր և գաղտնապէս խօսեցաւ ինծի թէ Լէվիսըն զինք ձգելէ վերջ գացած եւ Իզապէլը փնտռած է եւ Ֆրանսայի հիւսիսը տեղ մը գտած է հիւանդ, թշուառ, տառանձին և զղջացած վիճակի մէջ.

— Ի հարկէ այդպէս պիտի ըլլար.

— Այո, քեզի ըսածիս պէս, եթէ ոեւէ բան չըլլայ, միայն պզտիկներու կարօտը բաւական էղինք փճացնելու։ Այն ատեն մէկ ալ երեխայ ունէր օրօրոցի մէջ։ Սակայն այդ երեխան իրեն ամօթէն ու ցաւէն ուրիշ բան չէր կրնար բերել։ Վերջապէս մեռաւ ինքն ալ։ Աստուծոյ կողմէ իրեն ըլլալիք ամենամեծ բարեգթութիւնն ու ողորմութիւնն ալ այդ էր։ Ես կը հաւատամ որ Իզապէլ պատրաստուած էր և Աստուծոյ հետ ալ համաձայնած։ Այս աշխարհի մէջ ամէն բան մեր ձեռքէն առնուելէն վերջ Աստուծոյ կը վերադառնանք, կը յուսամ որ ան այդ հանգիստը գտնելու յաջողած է.

— Անոր մահուան լուրը ինչպէ՞ս ընդունեց Քարլայլ, ըսաւ Իզապէլ, որովհետև այս պարագան շատոնց իր միտքը կը զբաղեցնէր.

— Չեմ գիտեր, արտաքնապէս ուրախ կամ տխուր

ըլլալը ցոյց չտուաւ, շատ նուրբ խնդիր մը ըլլալով այս մասին ոչ ոք իրեն բան մը խօսելու համարձակութիւնը չունեցաւ, ինքն ալ այս խնդրոյ մասին երբեք չէր արտայայտուէր, միայն թէ աղջկանս հետ նշանուելէն վերջ ըսաւ ինծի թէ՝ եթէ Լէյտի Իզապէլ ողջ ըլլար, երբեք չէր ամուսնանար.

— Ինչո՞ւ, արդեօք անոր հանդէպ ունեցած սիրոյն դեռ գոյութիւն ունենալէ՞ն.

— Չեմ կարծեր, միայն քաղաքավարութեան արդիւնքը եղած պէտք է ըլլայ, հիմայ որ իր բոլոր սրտէն տեւական սէրով մը կը սիրէ աղջիկս, կարելի է Լէյտի Իզապէլի հանդէպ իր ունեցած առաջին սէրին մէջ ռոմանթիք վիճակ մը կրնայ ըլլալ։ Խեղճ կինը ամենաանկեղծ սէր մը և երջանիկ կեանք մը կորսնցուց.

Քիչ մնաց Լէյտի Իզապէլ հեկեկալով պիտի լար։ Միսիս Հէր լռութիւնը խանգարելով ըսաւ.

— Արդեօք սալօնի մէջ դեռ մէկը կա՞յ, եթէ հոն են, զիս կ'սպասեն անպատճառ.

Իզապէլ ոտքի ելաւ և հիմայ կը հասկնանք ըսելով դուրս գնաց, սալօնի դուռը բանալով ուշադրութեամբ ներս նայեցաւ, թէպէտ լոյսերն ու վառարանները կը վառէին, սակայն ոչ ոք չկար։ Ներսի սենեակէն դաշնակի և երգի ձայներ կը լսուէին, ժամանակին Քարլայլի ամենաշատ սիրած երգն էր որ յաճախ ինք կ'երգէր և Քարլայլ մտիկ կ'ընէր։ Լէյտի Իզապէլ կամացուկ մը ներս մտնելով այդ սենեակի դռնէն ներս նայեցաւ, Պարպարա դաշնակի գլուխը նստած, իսկ Քարլայլ կռթնած անոր աթոռին կ'ունկնդրէր։ Ժամանակին Պարպարան դռնէն նայելով Իզապէլն ու Քարլայլը միեւնոյն դիրքի մէջ տեսած էր։ Այն ատեն Լէյտի Իզապէլ կը նուագէր և կ'երգէր այդ միեւնոյն եղանակը։ Հիմայ դերերը փոխուած էին։ Պարպարա կ'երգէր. թէպէտ իր ձայնը Իզապէլինի չափ փայլուն և լեցուն չէր, սա-

ՕԺՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔՈՒԿԴ ՊԻՏԻ ՕԺՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

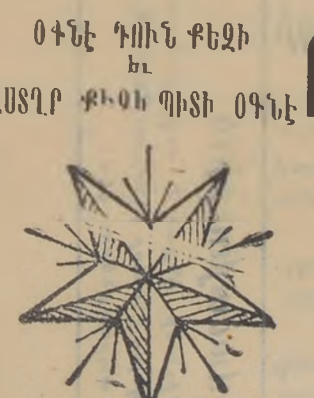

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սամսոն Օքէլեանեան, Պուրճ, Պէյրութ

ԵՂԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւն

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%, Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ՝ փոխատուութիւնք՝

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ.

Ամէն բացատրութեան համար դիմել՝ B, P. 821, Beyrouth